

ТЭСЦІРАВАННЕ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТЫВІЗАЦЫІ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Адна з галоўных задач адукацыйнага працэсу ў вуну — актывізацыя самастойнай работы студэнтаў. Пры гэтым яна павінна вырашацца з самага першага курса. Дыктуецца гэта, па-першае, тым, што пэўныя навыкі самастойнай работы назапашаны яшчэ ў сярэдняй школе, гімназіях, ліцэях, каледжах, па-другое, тым, што ні ў якім разе нельга забывацца пра словы вядомага рускага публіцыста і літаратурнага крытыка Дз.І. Пісарава — “самая лепшая адукацыя — гэта самаадукацыя”.

Сродкі актывізацыі самастойнай работы могуць быць самымі рознымі. Нам уяўляецца, што сярод іх адметнае месца павінна займаць тэсціраванне. Справа ў тым, што па сваей “прыродзе” тэсты патрабуюць разважанняў і пошуку правільных адказаў не шляхам гадання, а шляхам лагічнага мыслення (пры ўмове, што яны складзены адпаведным чынам). Менавіта гэта і ёсць самае галоўнае ў самастойнай рабоце. На кафедры рэгіянальнага кіравання намі воль ужо больш за пяць гадоў шырока выкарыстоўваюцца тэставыя заданні ў гэтых мэтах пры вывучэнні курсаў “Размяшчэнне прадукцыйных сіл” і “Асновы экалогіі і эканомікі прыродакарыстання”. Па кожнаму з іх складзена звыш 100 тэстаў. Студэнтам яны раздаюцца ў самым пачатку (на першай ці другой лекцыях), што з’яўляецца даволі прыныповым. Гэтым часткова падкрэсліваецца самастойны характар будучай работы і абумоўліваецца парадак здачы будучага заліку. Аднак больш важным з’яўляецца тое, як складзены тэставыя заданні. А складзены яны такім чынам, што ні матэрыялы лекцый, ні вучэбныя дапаможнікі (падручнікі) поўнасьцю не даюць адназначных адказаў на прапанаваныя пытанні. Таму, з аднаго боку, студэнты адчуваюць патрэбу ў прысутнасці на занятках (дзе ж, як не тут закладваецца трывалы падмурак для правільных адказаў), з другога, яны вымушаны плённа працаваць з вучэбнай літаратурай (раз не атрымалі адказаў на занятках, спадзяюцца знайсці іх у падручніках і дапаможніках). Аднак часта даводзіцца звяртацца да дадатковых крыніц і на падставе атрыманых ведаў і ўласнай інтуіцыі знаходзіць правільныя варыянты адказаў.

Тэставыя заданні па свайму зместу і форме адрозніваюцца. Адно патрабуюць кароткіх адказаў, другія — кампаўнкі адказаў на падставе некалькіх прапанаваных варыянтаў, трэція — устанаўлення адпаведнасці, чацвертыя — выбару з альтэрнатыўных адказаў правільнага.

Прывядзем некаторыя прыклады тэстаў з курса “Размяшчэнне прадукцыйных сіл”.

Якія з меркаванняў адносна сучаснага развіцця і размяшчэння сельскай гаспадаркі Беларусі з’яўляюцца правільнымі:

1) аснову раслінаводства краіны складаюць збожжавыя культуры, пасевы якіх сустракаюцца ў кожным раёне, таму праблемы забеспячэння яе збожжам не існуе;

2) галоўная тэхнічная культура Беларусі (па плошчы) — цукровыя буракі, пасевы якіх можна сустрэць у кожнай вобласці, звязана гэта з дэфіцытам цукру;

3) у вытворчасці прадукцыі сельскай гаспадаркі як у краіне у цэлым, так і ва ўсіх абласцях пераважае раслінаводства;

4) вядучая галіна жывёлагадоўлі краіны (па аб’ёму вытворчасці) — свінагадоўля, якая атрымала развіццё амаль ва ўсіх рэгіёнах;

5) статак кароў у Беларусі меншы за статак свіней, а статак копей большы за статак авечак.

Устанавіце адпаведнасць паміж вытворчасцю і яе размяшчэннем:

А. Бензін	1. Кобрын	4. Барысаў
Б. Хрусталь	2. Добруш	5. Мазыр
В. Фарфоравы посуд	3. Магілёў	6. Жычаў

А вось некаторыя прыклады тэстаў з курса “Асновы экалогіі і эканомікі прыродакарыстання”.

Аднойчы англічане заўважылі ў тумане —

Вядома, што ў англічан на астравах заўжды туман,
Аднак нягледзячы на гэта заўважылі, што летам
Расце пшаніца гусцей там, дзе пражывае болей дам,
Шаноўных старых ледзі, якія больш за ўсе на свеце
Клапоцяцца аб

Ланцужок убачыць можна не адразу, аднак уважліва пагледзеўшы нумары адказаў зрабіць Вам гэта будзе проста:

1) сабакі; 2) кошкі; 3) хамякі; 4) марскія свінкі.

Імкненне краін Еўропы захаваць у натуральным стане балоты Беларусі тлумачыцца тым, што:

1) балоты з’яўляюцца паглынальнікамі значнай колькасці шкодных рэчываў;

2) у іх назапашваецца значная колькасць торфу, які яны імпартуюць для кветкавай гаспадаркі;

3) яны змягчаюць рэзка кантынентальны клімат Еўропы;

4) балоты — гэта месца гняздавання птушак усёй Еўропы;

5) яны рэгулююць узровень вады.

Дастаткова толькі прачытаць гэтыя тэсты, каб зразумець, што грунтоўныя адказы на іх патрабуюць шмат лекцыйнага часу, якога так не дастае кожнаму выкладчыку. Таму аб’ектыўна студэнт “трапляе” ва ўмовы карпатлівай самастойнай работы.

*И.П. Мамыкин, А.В. Буланов,
М.А. Лахадьнова, Е.В. Прибыток*

СТУДЕНТЫ В НАУЧНОМ КЛУБЕ

(об одной нетрадиционной форме внеаудиторной работы)

В силу возрастающих требований к подготовке специалистов для XXI века разностороннее и как можно более раннее привлечение студенческой молодежи к научной деятельности поистине является тем “архимедовым рычагом”, который способен привести систему образования (а с ней в значительной мере и общество в целом) в качественно новое состояние, преодолев затяжной кризис. Это, естественно, потребует повышения научного и педагогического уровня учебных занятий, разработки новых эффективных технологий обучения. Видное место здесь принадлежит совершенствованию внеаудиторной работы и особенно таких форм, которые позволяют осязаемо расширить образовательное пространство, преодолеть ограниченность материально-технической и информационной баз вуза, более гибко учитывать индивидуальные особенности обучающихся. Такая возможность во многом достигается на основе более глубокого и систематического взаимодействия с различными формальными и неформальными научными сообществами. В этом отношении стоит выделить деятельность “Научного клуба системного междисциплинарного анализа и синтеза в области организационно-управленческой проблематики” (в дальнейшем — Научный клуб). Это уникальное общественное объединение функционирует в НАН Республики Беларусь уже более восьми лет (причем